

Orgelspelende koster Jean-Pierre Hautekiet is van van vele muzikale markten thuis

**Blij klepelen op 49
beiaardklokken !**

Hierboven, zelfverzekerd en trots, Jean-Pierre Hautekiet die in 1988 aan de 'Jef Denijn Beiaardschool Mechelen' afstudeerde met grote onderscheiding. Buiten zijn 1m83, 188 ponden en 21 lentes jonge rosse baard is de koster van Sint-Jan Baptist eveneens Marleen Gunst rijk. De lieve meid van de Blauwe Sluis die hij, een mensenleven geleden, voor de eerste keer ontmoette in de Sakerk toen aldaar 'Jesus Christ, Superstar' werd opgevoerd. Wanneer ze trouwden was zij 23 en hij 25. Marleen heeft aan hobbies geen nood, waarbij kalligrafie wel de bijzonderste zal zijn. Zij staat daarbij ook in de palliatieve zorg in Brugge. Zoon Pieter (16) zoekt zijn weg in grafische richtingen en dochter Eva (12) blijkt met orgelopleiding aan het conservatorium zowaar vader achterna te gaan... (Foto ET)

Voor een artikelreeks *Op de man af* bracht wijlen Bert Ruyschaert indertijd aan het licht, dat de Hautekiets al in de tijd van zonnekoning Louis XIV in onze gewesten gestamboemd waren. Welbepaald een zekere Gheerardus die in Eernegem tot koster werd aangesteld. Op het Bredene-Sas zet Cyriel Hautekiet na de Eerste Wereldoorlog de familietraditie verder. Hij speelt orgel en stimuleert autodidact zoon Urbain tot kostersdiploma in Torhout. Deze laatste gehuwd op zijn 45ste met Elizabeth Timmerman, uit Heist-aan-zee, drong er bij zijn kinderen op aan om heel vroeg naar de muziekschool te gaan. Dochter Lucienne studeerde aan het Oostendse muziekconservatorium piano, nam er naderhand slagwerk bij... en speelt momenteel xylofoon bij WIK. Zoon Daniël stortte zich eveneens op piano en slagwerk... maar toen hij begon te werken, zag hij de niet te onderschatten inzet voor muziek niet meer zitten. En 't kakkernest Jean-Pierre? Daarover gaat een verhaal dat niet in één toonaard en op één notenbalk te vatten is. Zelfs 49 beiaardklokken doen het niet alleen!

Grootvader Cyriel Hautekiet was de allereerste koster/organist van 't Sas-Molendorp, toen de Sint-Jozefskerk nog langs de kant van de *Sport Nautique* was gelegen. Godshuis dat tijdens de Tweede Wereldoorlog werd gebombardeerd en naderhand langs de andere kant van het kanaal op het Vande Wegheplein werd heropgebouwd.

was een aangename, gezapige man bij wie ik harmonie volgde. Als organist had hij persoonlijkheid en vooral de kunde om zich in uitzonderlijke improvisaties uit te leven. Stefaan Dombrecht konden we waarderen als een minzaam man met enorm veel geduld. Iemand die naar de leerlingen toe een vaderrol incarneerde."

— **Je had te zware handen voor pianoklavier...**

— **Jean-Pierre** : „Toen lerares Boudolf dit zegde, replieerde vader dat ik orgel moest leren.

Belle époque gaf muzikanten nodige eer...

— **Solfège... en leraars ?**

— **Jean-Pierre** : „Het waren namen die klonken die voor notenleer stonden. Florimond Corsellis was ergens een product van de belle époque : *présence* en mentaliteit weerspiegelden het aanzien toen eigen aan de muzikant. Jozef Berden

Orgel, koningin van de muziekinstrumenten !

Al ben ik aan de academie van Veurne nog altijd begeleider op piano. Sedert de herstructurering van muziek is er de *be-*

geleidingspraktijk als vak bijgekomen, die leerlingen die piano leren, verplicht dienen te kennen. Ze leren aldus melodietjes begeleiden, alsmede te improviseren op eenvoudige gegevens. Sedert 1977 bege-

leid ik er dwarsfluit, trompet en klarinet op piano.

Op zijn 14de trok Jean-Pierre naar het Brugse conservatorium, omdat er in Oostende geen orgelcursussen werden gegeven. Na 7 jaar had hij al een serieus niveau bereikt en was sedert 10 januari 1972 zelfs koster-organist op Brede-Sas. In die dagen moest het gregoriaans het afleggen tegen het alhier mondiger en Vlaamse *Zingt Jubilate*.

— **Verdwijnen gregoriaans niet spijtig...**

— **Jean-Pierre**: „Een beperkte groep mensen heeft het gregoriaans ingezwolgen. Al blijkt het Vlaams mondiger.”

Aan het Gentse Conservatorium zorgde een verhoging van de moeilijkheidsgraden voor het meer perfectioneren van de al verworven lees- en speeltechniek.”

— **Orgel en piano, twee aparte werelden...**

— **Jean-Pierre**: „Bij het orgel heb je alleszins drie af te tasten notenbalken, aparte zones die door linker- en rechterhand, plus het heel belangrijke pedaalspel worden ingevuld. Wees ervan overtuigd, een wel heel indrukwekkende motoriek tussen handen en voeten...”

— **Pedalen, wie wat zijn ze eigenlijk wel?**

— **Jean-Pierre**: „Pedalen zijn primordiaal en bepalen de graad van kunstbedrevenheid van de organist. Als je de trappers vergelijkt met een symfonisch orkest, nemen zij de lage contrabassen voor hun rekening.

Jef Denijs poëzie der klokken

Het hangt natuurlijk altijd af van de aard van de compositie, maar de pedalen kunnen meer dan eens instaan voor een flinke brok melodie. Bij korallen van Bach geven de pedalen zelfs het melodisch gegeven weer.”

— **Moeilijk aan te leren?**

— **Jean-Pierre**: „Dat is een leerproces juist als het andere, al doe je er goed aan vroeg met je pedalenkunde te beginnen.”

— **Je zwaait nogal lof naar het orgel...**

— **Jean-Pierre**: „Waar het hout- en koperblazers en strijkers imiteert kon het in romantischer tijden de klankkleuren van een symfonisch orkest weergeven. De Oostendse Sint Petrus- en Pauluskerk, alsmede de Sint-Jozefskerk hebben

zo'n instrument.”

Ieder mens heeft ergens zijn eigen verhaal hoe hij zijn levensweg afgang, of dit juist niet deed... en op iets afstevende dat naderhand zijn enige echte *way of life* bleek te zijn. Jean-Pierre was in de tachtiger jaren naar de kaasstoet van Passendale afgezakt en keek zich de ogen uit de kop naar de mobiele beiaard die deel uitmaakte van de optocht.

— **Jean-Pierre**: „Ik heb dit instrument van nabij bekeken... en voldoende goesting opgedaan om naderhand naar een beiaardschool te trekken. Toegegeven dat de beiaard wonderwel aanleunt bij het orgelspel. Er is eveneens de combinatie van hand- en voetspel.”

— **Hoe teken je als muzikant een orgel uit?**

— **Jean-Pierre**: „Als een agressief en uitzonderlijk boeiend en klankrijk instrument. Er is een bepaalde fysiek vereist, omdat sommige beiaarden een zware aanslag hebben. Onwaarschijnlijk, maar de carillon eist een bepaald karakter van de beiaardier...”

— **Wat kan beiaard meer dan andere instrumenten?**

— **Jean-Pierre**: „Ieder instrument heeft ergens zijn eigen repertoire. Je kunt een werk dat je op piano gehoord hebt, ook op het orgel brengen. Men zal moeten toegeven dat composities die gemaakt zijn voor een bepaald instrument, doorgaans op dit speeltuig nog altijd het mooist overkomen. *Al ben je op de beiaard verplicht veelal muziekstukken te spelen, die niet voor de carillon gecomponeerd werden.*”

— **Beiaardbevlieging kost stukken van mensen...**

— **Jean-Pierre**: „Mijn oefenklavier thuis van 150.000 fr., kost vandaag nog altijd 100.000 fr. In de klokkentoren van het Feestpaleis heb ik nog geoefend, maar we moesten verhinderen dat de hamertjes de klokken raakten. Een beiaardier moet — voetbalisten en renners achterna! — veel oefenen, om souplesse en vingervlugheid op te doen.”

— **Doigté... met de vuisten!**

— **Jean-Pierre**: „Inderdaad staan twee noeste vuisten in voor vingerzetting, al wordt de werkelijke attaque door de onderkant van de pink verzorgd, met eeltvorming vandien... Er bestaan lederen vingerlapjes die je aan de pink kunt schuiven. Wat heel speciaal de bei-

aard — net als orgel — betreft, dienen alle bewegingen geminimaliseerd te worden. Zo moeten afbeeldingen van de beiaardier die met een zwaai van een halve meter zijn vuisten op de staven laat neerdreunen, aan het overdreven romantisme van de tekenaar toegeschreven. Neem aan dat 6 centimeterkes al ruim voldoende zijn.”

Oostende heeft de beste carillon!

— **Beiaardspelen vergt dat macht?**

— **Jean-Pierre**: „Dat hangt af van de zwaarte van de beiaard. Hoe zwaarder de klepels, hoe feller dient uitgehaald om muziektonen uit de klokken te halen. *De beiaard van Oostende is de beste carillon die ik ken.* De Koningin der Badsteden deed een goede keuze met haar 49 klokken bij gieterij Annecy te bestellen. Het aantal werd ooit vastgelegd door Jef Denijs himself, toen hij in de twintiger jaren in Mechelen de beiaardschool opstartte en hiermee de beiaardkunst een heropleving bezorgde.”

— **Eigenlijke komaf van de beiaard?**

— **Jean-Pierre**: „Noord- en Zuid-Nederland — waartussen Vlaanderen school — was ooit de bakermat van de beiaard. In die dagen goot men klokken, die men achteraf ook stemde. De gebroeders Hemony, uit Noord-Nederland, waren dienaangaande heel toonaangevend. Heeft een beiaard 2 tot 5 octaven, dan zijn er 9 klokken vandoen voor één toonladder.”

— **Een goede Glockenspieler klepelt en beukt zijn tonen met ramen en deuren royaal open!**

— **Jean-Pierre**: „Ook ik heb graag contact met het geluid der klokken. Ik studeerde af in 1988... en deed al een deel van de concerten samen met Ephrem Delmotte. Officieel was ik beiaardier in juni 1997. Ik herinner me nog een stuk van Händel: *Carillon!* Een werk dat vooral gebaseerd was op gebroken akkoord. Ik hield er een bloedbalein aan over, die opensprong terwijl ik aan het spelen was. Rats op mijn partituur...”

Een gevarieerd programma goed en wel...

Volkswijsjes slaan 't best aan !

Als de beiaard speelt, heerst vreugde alom... zongen we in ónze goede oude tijd. Als we eerlijk zijn, moeten we toegeven dat de klokkentoren aleens van zijn duivels kan dromen. Dat je het wijsje niet kan thuiswijzen en, ja, aleens je compagnon tijdens een gezellige terrassenleuter niet meer kunt verstaan. We spraken er met Jean-Pierre over.

De huidige Oostendse beiaardier is hierin correct : „Ik

kan mij voorstellen dat er mensen zijn die zich ergeren

aan de beiaard. Al heb ik zelf hieromtrent nog geen kritieken opgevangen. Ik kom er voor uit dat iemand uit de herca mij ooit aanmaande om meer *volksliedjes* te spelen. Daaruit afleidend kan ik mij voorstellen dat, afhankelijk van wat er gespeeld wordt, het klokkengeklepel al eens zou kunnen tegensteken.”

— **Hoe vat je de programmatie op ?**

— **Jean-Pierre :** „Ik breng steeds een zo gevarieerd mo-

gelijk programma. Aldus barok, klassiek en hedendaags aan hun trekken brengend. Zelfs Tineke van Heule wordt niet te min gedaan.”

— **Aanvaard je dat een gewoon wijsje nog 't meest van al wordt geapprecieerd ?**

— **Jean-Pierre :** „Zeker en vast. Los van dit sentiment, streef ik er persoonlijk naartoe dat de beiaard in de zomer iets meer aan zijn trekken zou komen.”